

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nadejda Cracea, Ion Șveț, Elvira Șveț împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț SRL „Dor-August” cu privire la contestarea actului administrativ, încasarea indemnizației de deces cauzat în urma unui accident de muncă, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*Dosarul nr. 3ra-724/23
2-21190398-01-3ra-03072023*

Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.246 (în vigoare până la 1 septembrie 2023) Cod administrativ

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (Gr. Cazacu)
Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca)

22 decembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 27 decembrie 2022 Nadejda Cracea, Ion Șveț, Elvira Șveț au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț SRL „Dor-August” cu privire la contestarea actului administrativ, încasarea indemnizației de deces cauzat în urma unui accident de muncă, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că concubinul său care este și tatăl copiilor săi, Ion Șveț, a decedat la data de xxxxx în urma unui accident de muncă mortal, fiind angajatul SRL „DOR-AUGUST”.

3. La data de 22 septembrie 2021 Cracea Nadejda s-a adresat cu o cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rezina pentru stabilirea și achitarea indemnizației de deces în urma accidentului de muncă, conform art.18 din Legea asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr.756 din 24 decembrie 1999 beneficiar fiind ea și doi copii minori Ion Șveț, Elvira Șveț.

4. Ca răspuns, a primit decizia de refuz de la CTAS Rezina pe motiv că la momentul decesului, Ion Șveț nu era asigurat, din cauza că angajatorul nu a achitat contribuții de asigurări sociale de stat pentru el.

5. Nefiind de acord cu decizia CTAS Rezina, la 11 noiembrie 2021 reclamanta a depus cerere prealabilă, la care a primit refuz.

6. Reclamanta a solicitat anularea deciziei de refuz a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rezina nr. 40334 din 04 noiembrie 2021, încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rezina în beneficiul său a indemnizației unice ca urmare a decesului lui Ion Șveț în urma unui accident de muncă, conform Legii asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr. 756-XIV din 24 decembrie 1999, în sumă de 76725 lei, repararea prejudiciului moral în sumă totală de 30 000 lei, precum și a cheltuielilor de judecată în mărime de 10 000 lei (f.d.3-10).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

7. Prin hotărârea din 20 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani acțiunea a fost admisă parțial. S-a anulat decizia de refuz a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rezina nr. 40334 din 04 noiembrie 2021. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să achite în beneficiul reclamantilor Nadejda Cracea, Ion Șveț și Elvira Șveț indemnizația unică de deces în urma unui accident de muncă a lui Ion Șveț conform Legii asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr. 756-XIV din 24 decembrie 1999. S-a încasat din contul Casei

Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantilor Nadejda Cracea, Ion Șveț și Elvira Șveț prejudiciul moral în mărime de 2000 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6000 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

8. Nefiind de acord cu hotărârea din 20 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 27 septembrie 2022 în termenul prevăzut de art. 232 alin. (1) Cod administrativ, a contestat-o cu apel.

9. La data de 10 noiembrie 2022 Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea apelului, în termenul prevăzute de art. 232 alin. (2) Cod administrativ, în condițiile în care hotărârea motivată a instanței de fond a fost notificată apelantei la 03 noiembrie 2022 (f.d. 130).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 20 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

11. Instanța de apel a indicat că motiv al refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale de a admite cererea Nadejdei Cracea l-a constituit faptul că decedatul Ion Șveț, la momentul survenirii riscului, nu a fost în raporturi de muncă și nu a fost înregistrat în calitate de contribuabil la fondul de asigurări sociale.

12. Recapitulând, însă, actele cauzei, instanța de apel a stabilit că între SRL „DOR-AUGUST” și Ion Șveț au existat relații de muncă, or, din procesul-verbal nr. 23/2 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, întocmit de către Direcția Siguranța Ocupațională a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, rezultă că, „DOR-AUGUST” SRL, în calitate de angajator persoană juridică, l-a admis la lucru pe Ion Șveț fără încheierea contractului individual de muncă și fără instruirea lui în domeniul securității și sănătății în muncă.

13. Conform art. 58 alin. (3) Codul muncii, în cazul în care contractul individual de muncă nu a fost perfectat în formă scrisă, acesta este considerat a fi încheiat pe o durată nedeterminată și își produce efectele din ziua în care salariatul a fost admis la muncă de către angajator sau de către o altă persoană cu funcție de răspundere din unitate, abilitată cu angajarea personalului. Dacă salariatul dovedește faptul admiterii la muncă, perfectarea contractului individual de muncă în forma scrisă va fi efectuată de angajator ulterior, în mod obligatoriu.

14. Instanța de apel a conchis că Ion Șveț a fost admis la locul de muncă și prin urmare, angajatorul era obligat de a încheia contract individual de muncă cu acest salariat, de a-l asigura pentru accidente de muncă și boli profesionale din momentul admiterii la muncă, precum și a depune contribuțiile de asigurări sociale pe numele salariatului în cauză.

15. Or, faptul încălcării legislației de către angajator nu poate și nici nu trebuie să afecteze drepturile asiguratului și a familiei acestuia, având în vedere că statul garantează dreptul la asigurare pentru accidente de muncă și stabilește prin mecanisme juridice protecția salariaților și a familiilor acestora, asigurându-i de apariția unor riscuri eventuale de pierdere a capacității de muncă sau pierdere a

întreținătorului în urma accidentelor de muncă.

16. Astfel, Curtea de Apel Chișinău a constatat că decizia cu nr. 40334 din 04 noiembrie 2021 a fost emisă cu încălcarea dreptului discreționar, iar ca urmare acest fapt duce nulitatea acesteia ca fiind emisă contrar prevederilor legii.

17. Menționând prevederile art. 18 alin. (1) lit. a) și c) din Legea asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr. 756 din 24 decembrie 1999 și având în vedere că Nadejda Cracea, la momentul decesului soțului nu era angajată la muncă, având la întreținere doi copii minori, fapt ce rezultă din certificatele de naștere ale acestora anexate la materialele cauzei, în aceste condiții Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să calculeze și să achite reclamanților indemnizația unică ca urmare a decesului în urma accidentului de muncă a lui Ion Șveț, conform Legii asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr. 756 din 24 decembrie 1999.

18. Totodată, instanța de apel a apreciat că, instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia admiterii parțiale a pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, stabilind că suma de 2000 lei este una echitabilă și proporțională, or unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, iar compensația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire, echitabilă suferințelor suportate de către reclamantă, nefiind excesivă pentru autoritatea pârâtă și care nu ar constitui un venit nejustificat.

19. Cu referire la pretenția intimitei cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică, instanța de apel a considerat că instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia de admitere parțială a pretenției, în condițiile în care acțiunea a fost admisă în parte, considerând că suma cheltuielilor de asistență juridică dispusă spre încasare de către instanța de fond este una reală și rezonabilă în partea admisă.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

20. La 12 iunie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău și la 11 iulie 2023 a prezentat motivarea recursului.

21. În motivarea recursului, Casa Națională de Asigurări Social a invocat că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele cauzei, decizia instanței de apel fiind una nemotivată și lipsind probe în argumentarea concluziilor sale.

22. Prin referința din 31 mai 2024 intimații Nadejda Cracea, Ion Șveț, Elvira Șveț au solicitat respingerea recursului și menținerea hotărârilor judecătorești.

23. Cu referire la termenul recursului, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 07 iunie 2023 și la 12 iunie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu recurs, conform art. 245 alin. (1) Cod administrativ.

24. Decizia motivată a instanței de apel a fost notificată prin poșta electronică recurentei Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 26 iunie 2023 (f.d 183). Prin urmare, motivarea recursului prezentată la 11 iulie 2023 este în termen.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

25. Art. XI. alin. (1) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prevede următoarele:

„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023.”

26. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

27. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs. Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

28. Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului):

„recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel”.

29. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. (2) Recursul se declară inadmisibil în special când: a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; b) recursul este depus în mod repetat; c) recursul este depus de o persoană neîmpuțernită; d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție

MOTIVAREA INSTANȚEI

30. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

31. Completul Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

32. În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

33. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

34. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

35. De asemenea, Completul Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

36. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

37. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

38. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

39. În circumstanțele menționate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

40. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 246 din Codul administrativ, în vigoare la momentul depunerii recursului,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă